

Pulsatilla albana

Foto's: Harrie de Vries

Nomenclatuur/etymologie

De botanische naam *Pulsatilla* is afgeleid van het Latijnse woord *pulsare*, wat 'slaan' of 'zwaaien' betekent.

Dit zou kunnen verwijzen naar de klokvormige, hangende bloemen of naar de zaden met hun gevederde aanhangsels die door de wind worden verspreid. De soort aanduiding *albana* is Latijn en betekent 'van Alba', waarbij Alba in dit geval verwijst naar een regio of gebergte in de Kaukasus (Albanië, maar niet het hedendaagse land), de belangrijkste vindplaats van de soort. De Nederlandse naam voor het geslacht is Wildemanskruid, hoewel voor deze soort ook de naam Lenteanemoon wordt gebruikt. De plant is voor het eerst wetenschappelijk beschreven door Christian von Steven.

Taxonomie

Pulsatilla albana behoort tot de Ranonkelfamilie (Ranunculaceae). Er is enige discussie over de taxonomische status van het geslacht *Pulsatilla*. Door sommige auteurs wordt het als een apart geslacht beschreven, terwijl anderen het beschouwen als een sectie (*Anemone* sect. *Pulsatilla*) binnen het grotere geslacht *Anemone*. Het onderscheid wordt meestal gemaakt op basis van de lange, gevederde en behaarde aanhangsels van de zaden (dopvruchten).

- Rijk: Plantae
- Orde: Ranunculales
- Familie: Ranunculaceae (Ranonkelfamilie)
- Geslacht: *Pulsatilla*
- Soort: *P. albana*

Synoniemen

De soort is oorspronkelijk beschreven als *Anemone albana* Stev., wat dan ook het belangrijkste synoniem is, wat de nauwe relatie met het geslacht *Anemone* onderstreept. Er zijn ook enkele ondersoorten beschreven die soms als variëteiten worden gezien, afhankelijk van de taxonomische benadering.

Variëteiten en cultivars

Pulsatilla albana is een variabele soort in het wild, waarbij de bloemkleur kan variëren. Er zijn enkele variëteiten en benoemde vormen in de handel, maar het aantal cultivars is niet zo omvangrijk als bij de wijdverbreide *Pulsatilla vulgaris* (Wildemanskruid). Een bekende variëteit is *Pulsatilla albana* 'Lutea' (of de forma *lutea*), die in het bijzonder wordt geselecteerd voor de crèmegele tot zachtgele bloemkleur. De ondersoort *Pulsatilla albana* var. *georgica* heeft lavendelblauwe, knikkende bloemen.

Familie

Pulsatilla albana is lid van de Ranunculaceae, de Ranonkelfamilie. Planten in deze familie zijn vaak vaste, kruidachtige planten en staan bekend om hun tweeslachtige bloemen en het ontbreken van echte bloemblaadjes (het zijn de kelkbladen of tepalen die de opzichtige bloem vormen).

Hoogte

De plant is een compacte, vaste plant die wordt gerekend tot de alpiene soorten. De volwassen hoogte van het blad bedraagt ongeveer 15 centimeter. Tijdens de bloei kunnen de bloemstelen, inclusief de bloem, een hoogte bereiken van circa 20 tot 25 centimeter. Na de bloei groeien de zaadpluizen door en kunnen ze nog iets hoger worden.

Bloemkleur

De soort is variabel in bloemkleur. De meest voorkomende kleur is zachtgeel tot crèmegeel. Varianten kunnen echter ook bloemen hebben in de tinten paars, blauwachtig of lavendelblauw. De bloemen zijn klokvormig en knikkend of hangend.

Bladkleur

Het blad van *Pulsatilla albana* is donzig behaard met zilverachtige haartjes, wat een bescherming vormt tegen extreme kou en verdamping. Het is dubbel geveerd en heeft een fijne structuur. De kleur van het blad is groen.

Bloeiperiode

Als een typische voorjaarsbloeiër start de bloei van *Pulsatilla albana* in het vroege voorjaar. De bloeiperiode ligt doorgaans tussen april en mei. De plant wordt ook gewaardeerd voor de decoratieve, lang aanhoudende zaadpluizen die na de bloei verschijnen.

Standplaats

Pulsatilla albana gedijt het beste op een standplaats in de volle zon tot lichte schaduw. De bodem moet essentieel zeer goed gedraineerd, stenig en kalkvrij zijn (zwak zuur tot neutraal), wat typisch is voor de open, stenige hellingen in de Kaukasus waar de plant van nature groeit. De bodem moet matig voedselrijk en licht vochtig zijn, maar absoluut geen staand water verdragen, vooral niet in de winter.

Herkomst

De plant is afkomstig uit het Kaukasusgebergte en aangrenzende regio's in West-Azië. Het is een gebergteplant die groeit op open hellingen.

Soort gewas

Het betreft een vaste plant (*perennial*) die polvormend en bladverliezend is. De soort wordt in de tuinbouw beschouwd als een alpiene of rotsplant en is een waardplant voor verschillende insecten.

Vermeerderingswijze

De beste methode voor het vermeerderen van *Pulsatilla albana* is door middel van zaad. Het zaad moet vers worden gezaaid zodra het rijp is, in de late zomer of vroege herfst, aangezien het vaak een koude kiemprikkel (*stratificatie*) nodig heeft om te ontkiemen. Vermeerdering door delen wordt vanwege de diepe penwortel van de plant afgeraden.

Klimaatzone

Pulsatilla albana is een zeer goed winterharde plant, geschikt voor koudere klimaatzones, vaak tot USDA Zone 5 of lager (temperaturen tot ongeveer -25°C). De winterhardheid wordt voornamelijk gegarandeerd door de perfecte bodemdrainage.

Insecten

Door de vroege bloei is *Pulsatilla albana* een belangrijke voedselbron voor vroege bestuivende insecten zoals bijen en vlinders. De bloemen bevatten nectar en een massa aan meeldraden, waardoor ze een goede bijenplant zijn.

Bronvermelding

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Pulsatilla>

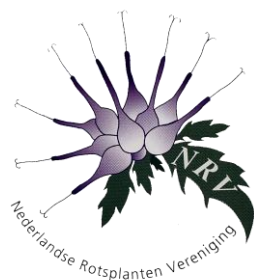
<https://www.groenrijk.nl/plantengids/plant/vaste-plant/pulsatilla-albana>

<https://hessenhof.nl/plants/pulsatilla-albana-pulalb>

<https://www.tuinadvies.nl/plantengids/10057/pulsatilla-albana>

<https://coolplants.com/nl/plants/pulsatilla-albana-lutea>

<https://yarinde.nl/products/pulsatilla-albana>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Pulsatilla</i> (zwaaien/klokvormig); <i>albana</i> (van Alba/Kaukasus)
Taxonomie	<i>Familie:</i> Ranunculaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Pulsatilla</i> , <i>Soort:</i> <i>P. albana</i>
Synoniemen	<i>Anemone albana</i> Stev.
Variëteiten en cultivars	<i>P. albana</i> 'Lutea', <i>P. albana</i> var. <i>georgica</i>
Familie	Ranunculaceae (Ranonkelfamilie)
Hoogte	20- 25 cm (bloemstengel)
Bloemkleur	Zachtgeel, crèmegeel (variabel: ook paars/blauw)
Bladkleur	Groen, zilverachtig behaard
Bloeiperiode	April- mei
Standplaats	Volle zon/lichte schaduw; zeer goed gedraineerd, stenig, kalkvrij (zuur tot neutraal)
Herkomst	Kaukasusgebergte en West-Azië
Soort gewas	Vaste plant (<i>perennial</i>), alpiene/rotsplant
Vermeerderingswijze	Door vers zaad (met koude stratificatie)
Klimaatzone	Zeer goed winterhard (bv. USDA Zone 5)
Insecten	Bijen- en vlinderplant